

”Ylöjärven Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä ehdottaa, että Ylöjärven kaupunki järjestää pilotin senioreiden puistokahvitilaisuuksista.

Perustelemme asiaa seuraavasti:

Puistokahvit senioreille on matalan kynnyksen senioritoimintaa kesäisin kaupungin puistoissa lähellä ikäihmisten suosimia asuinalueita. Kesäaikaan useat ikääntyneille suunnatut toimintamuodot ovat tauolla jopa useamman kuukauden, joten kesällä senioritoiminnalle on suuri tarve. Kesä on useimmille työikäisille ja nuoremmille täynnä tapahtumia, kesämökkeilyä ja reissuja, mutta yksin asuville ja toimintakyvyltään heikentyneille ikäihmisille kesä voi olla yksinäistä aikaa. Ikääntyneitä on asukkaistamme jo lähes kolmannes ja vaikka moni heistä on edelleen terve ja aktiivinen, on myös tukea kaipaavien määrä suuri.

Puistokahveilla ikäihmiset kutsutaan yhteen tapaamaan toisiaan kahvin äärellä ja osallistumaan halutessaan ammattilaisten suunnittelemaan osallistavaan ja toiminnalliseen ohjelmasisältöön, joka voi sisältää kulttuuria, musiikkia, liikuntaa, tietoisuuksia, aivojen haastamista, visailua ja keskustelua. Puistokahvitoiminta on lähitoimintaa, jota järjestetään ”rollaattorimatkan” päässä kotoa. Se mahdollistaa osallistumisen monille ikääntyville, jotka eivät muuten pääse itsenäisesti tapahtumien ja luonnon äärelle. Lisäksi vapaaehtoiset voivat olla mahdollistamassa kotoa lähtemisen niille, joiden liikkuminen on haastavaa tai kaipaavat muutoin tukea yksin lähtemiseen.

Puistokahvien tavoitteena on, että osallistujat saavat arkeensa mielekästä sisältöä, sosiaalinen aktiivisuus kasvaa sekä yksinäisyyden kokemus vähenee. Puistokahvit toimivat myös etsivän vanhustyön välineenä, jonka avulla on mahdollista löytää tuen tarpeessa olevia ja ohjata heitä joko yhdistystoimintaan tai muiden palveluiden piiriin.

Idea on lähtöisin Riihimäen kaupungin ja Kotokartanosäätön senioritoiminnasta koronavuodelta. Tänä kesänä Riihimäen Senioripuistoilu toistuu kuudetta kesää, koska toiminta osoittautui heti alkuunsa erittäin suosituksi ja tarpeelliseksi. Kanta-Hämeen Muistiyhdistys ry palkitsi Riihimäen Senioripuistoilun Kanta-Hämeen Vuoden muistiystävällisenä tekona vuonna 2021, jolloin Riihimäellä Senioripuistoiluissa kävi 2300 ikäihmistä viiden kuukauden aikana.

Hämeenlinnassa Kanta-Hämeen Muistiyhdistys ry:n Asiantuntija- ja tukikeskus Muistiluotsi toteutti Puistokahvit senioreille -tapahtumia ensimmäisen kerran kesällä 2024 ja nyt Muistiyhdistys on saanut rahoitusta toiminnan jatkamiseen ja laajentamiseen useille paikkakunnille tulevana kesänä. Hämeenlinnan kuuden kerran pilottikokeilussa tapahtui 300 kohtaamista, jokaiseen puistotapahtumaan osallistui siis lähes 50 ikäihmistä. Osallistujilta kerätty kirjallinen palaute nosti esiin, miten toiminta vähensi yli 90 %:n yksinäisyyttä ja toi kesäpäiviin toivottua aktiivisuutta ja sisältöä, toiminnalle toivottiin myös jatkoa. Useat osallistujista löysivät syksyn tullen ensimmäistä kertaa mukaan Muistiluotsin säännölliseen toimintaan.

”Tarvittiin vielä pakettiauto sekä ulkotuoleja ja pakettitolkulla kahvia sekä pullaa”, totesi Senioripuistoilun alkuperäinen kehittäjä Tiina Leiskamo joulukuussa 2021 (Aamuposti 2.12.2021) ja tässä ovat edelleen äänentoiston ja vesikanistereiden lisäksi ikäihmisille järjestettävien puistotilaisuuksien tärkeimmät investoinnit heti henkilökunnan jälkeen. Uuden toiminnan käynnistämisessä viestintä ja toiminnan mainostaminen aiotulle kohderyhmälle, hyvä suunnittelutyö ja useiden eri toimijoiden välinen yhteistyö ovat avainasemassa. Itse puistotilaisuuksissa tarvitaan ammattilaista, jolla on vahvaa ryhmänohjaus- ja kohtaamisosaamista sekä riittävän monia auttavia käsiä, kahvin jakajia ja juttuseuraa, jossa kesätyöntekijät ja vapaaehtoiset ovat erittäin hyviä täydentämään ammattilaisen työtä. Puistotilaisuuksien ohjelmaosuuden toteuttamisessa voidaan tehdä yhteistyötä lukuisten paikallisten toimijoiden kanssa järjestöistä hyvinvointialueelle ja kunnan toimialoilta seuroihin. Tärkeää on kuitenkin säilyttää ohjelmassa jokin tuttu osio ja rakenne jokaisella kerralla, jotta syntyy tuttuutta ja ennustettavuutta erityisesti heille, joiden kognitiivinen toimintakyky on heikentynyt esimerkiksi muistisairauden myötä.

Puistokahvitilaisuuksista lisätietoja: Milka Lintinen, Kanta-Hämeen Muistiyhdistys ry, milka.lintinen@muistiaina.fi, 044 493 2571

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 28.04.2025 § 136

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen hyvinvointilautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös: Hyväksyttiin.

Hyvinvointilautakunta 16.09.2025
207/12.03.01/2025

Valmistelija: Hyvinvointipäällikkö Suvi Saarinen

Seloste ja perustelut: Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden tukeminen on keskeinen osa kaupunkien toimintaa.

Suomessa noin 10 % aikuisista, kokee yksinäisyyttä usein. Pirkanmaalla ikääntyneiden (65–75-vuotiaat) yksinäisyyttä kokevien osuus on noin 10 %. Yksinäisyysparometrin (2023) mukaan yksinäisyyden kokemuksia esiintyy eniten nuorilla aikuisilla ja yksinasuvilla. Yli 65-vuotiaiden joukossa päivittäin yksinäisyyttä kokevien määrä korostuu, vaikkakin samassa ikäryhmässä on

keskimääräistä enemmän niitä, jotka eivät koe koskaan yksinäisyyden tunteita. Vuonna 2024 asuntokunnista Ylöjärvellä yli 75-vuotiaiden asuntokuntia oli yhteensä 16,3%, joista noin puolet olivat yhden hengen talouksia.

Ikääntyneiden hyvinvointikyselyn (2025 N=171) mukaan ylöjärveläiset ikääntyneet ovat pääosin tyytyväisiä elämänlaatuunsa, terveyteensä, toimintakykyynsä ja ihmissuhteisiinsa. Useimmilla vastaajista oli merkityksellinen yhteisö ja mahdollisuuksia osallistua tapahtumiin tai harrastuksiin. On hyvä huomioida, että harrastustoimintaan osallistuvat ovat usein muutenkin aktiivisia.

Yksinäisyyden vähentämiseksi erilaiset tapahtumat, ryhmät ja harrastukset ovat tunnistettuja toimia ja tarjoavat mielekäästä tekemistä, sekä edistävät kokonaisvaltaista hyvinvointia. Ylöjärven kaupungissa on aktiivista vapaa-aikapalvelujen toimintaa sekä eläke- ja seniorijärjestötoimintaa, joiden kautta järjestetään säännöllisiä kokoontumisia, vertaistukea, harrastusryhmiä, kulttuuritoimintaa ja liikuntaa eri puolilla Ylöjärveä.

Ylöjärven kaupungin vapaa-aikapalveluissa sekä kulttuuri-, liikunta- kirjasto- ja hyvinvointipalvelut tarjoavat ikääntyneille kohtaamisia ja vapaa-ajan toimia, kuten avoimia taiteen ja kädentaitojen työpajatoimintaa, porinapiirejä, Elämäni eläkevuodet -ryhmätoimintaa ja erilaisia ohjattuja liikuntaryhmiä, joista kesällä toteutetaan myös puistojumppia. Viimeisimpänä on käynnistetty vapaa-aikapalvelujen yhteinen kulttuurista ja liikkeestä Iloa arkeen-ryhmä +60-vuotiaille. Kirjastoauto ja kirjaston toimipisteet toimivat eri alueilla keskeisinä kohtaamispaikkoina ikääntyneille ja kaiken ikäisille asukkaille. Liikuntapalveluilla on ollut vuosittain ikäihmisille suunnatut ulkoilutapahtumat niin keskustassa, Kurussa kuin Viljakkalassa ja hyvinvointipalvelujen toteuttama vanhustenviikon avoin tapahtuma kokoaa vuosittain suuren joukon ikääntyneitä yhteen ja tarjoaa kohtaamisia kahvikupin äärellä.

Hyvinvointialueen kanssa yhdessä toteutettavaa lähitoritoimintaa on tarjolla seuraavilla alueilla; Siivikkala, Ylöjärvi, Kuru, Viljakkala, ja toiminta on monipuolista. Kaupungin vapaa-aikapalvelut toimivat yhteistyössä Lähitorin kanssa. Paikalliset eläkeläis- ja senioriyhdistykset kokoontuvat Kurussa, Viljakkalassa ja Ylöjärvellä ja saavat tukea toimintaansa hyvinvointilautakunnan myöntämistä avustuksista sekä tilapalveluista. Ikääntyneille suunnattua toimintaa tarjoavat myös muut Ylöjärven alueen yhdistykset, kuten potilas- ja omaisyhdistykset ja näidenkin toimintaa tuetaan avustuksilla.

Valtuustoaloitteessa esitetty ehdotus puistokahvitilaisuuksista eivät kuitenkaan sellaisenaan toteudu tämän hetkessä palvelutarjonnassa. Mikäli tämän kaltaista toimintaa käynnistettäisiin, on alle esitetty vaihtoehtoja vapaamuotoisen senioritoiminnan toteuttamiseksi kesäaikaan ja tehty kustannusarvioita käytettävissä olevan tiedon mukaisesti. Osa kuluista on mahdollista kattaa avustuksilla ja lahjoituksilla.

- 1) kaupungin olemassa olevan vapaa-ajanpalvelujen tarjonnan, kuten puistojumppien, määrän kasvattaminen ja/tai alueellinen laajentaminen. Tämän vaihtoehdon etuina ovat tunnettu ja suosittu palvelu sekä liikkumiseen aktivointi. Kustannusvaikutukset noin 3000€ yksi tai kaksi osa-aikaista työntekijää (yhteensä 20h viikko) kahdelle kuukaudelle.
- 2) pilotoida puistokahvitilaisuuksia yhdessä lasten ja nuorten puistoruokailun kanssa, joka mahdollistaisi ylisukupolvisia kohtaamisia. Etuina ovat ylisukupolvisuus, tunnettu palvelu ja valmis sisältö, sekä mahdollisuus tarkastella

alueellista toteutusta yhdessä puistoruokailun laajentamisen kanssa. Kustannusvaikutukset noin 3000€ yksi tai kaksi osa-aikaista työntekijää (yhteensä 20h viikko) kahdelle kuukaudelle ja lisäksi tulevat kahvituskulut.

- 3) pilotoida puistokahvitilaisuuksia itsenäisenä palveluna esimerkiksi hyvinvointipalvelujen toteutuksena. Kustannusvaikutukset: yhteensä 25 000-30 000€, sisältää kaksi osa-aikaista työntekijää kesän ajalle, auto ja muut materiaalit sekä kahvituskulut. Kustannusarvio saatu Kanta-Hämeen Muistiyhdistykseltä.

Muita vaihtoehtoisia toteutustapoja ikääntyneiden yksinäisyyden vähentämiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi:

- 4) järjestö- ja yhdistystoiminnan, kuten eläkeläis- ja senioriyhdistyksien ja kyläyhdistyksien avustuksien kautta kesäajan toiminnan toteutuksen tukeminen. Etuina ovat vertaisuus, olemassa oleva yhteisö ja valmiina oleva sisältö. Kustannusvaikutukset yhdistysavustusten kasvattaminen tai kumppanuussopimuksien luominen.
- 5) kehittää ystävätoimintaa, joka mahdollistaisi niiden ikääntyneiden tavoittamisen, jotka eivät muuten osallistu kodin ulkopuoliseen toimintaan. Ystävätoiminnan kehittäminen voidaan toteuttaa ammattillisena palveluna, esimerkiksi nuorten työllistämisen kautta tai vapaaehtoistyönä. Kustannusvaikutukset riippuvat toteutustavasta.

Toimivalta: Hallintosääntö §100.

Lisätietoja päätöksestä: Hyvinvointipäällikkö Suvi Saarinen p. 044 481 1471 etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi>

Esittelijä: Vapaa-aikajohtaja

Päätösehdotus: Hyvinvointilautakunta päättää antaa vastauksensa valtuustoaloitteeseen edellä olevan selosteosan mukaisena.

Päätös: